

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtak meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan pozrej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Namanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 24.

V Ljubljani, 20. decembra 1894.

Letnik VII.

Pred novim letom.

Zopet se bližamo koncu leta. Veseli božični prazniki, katere kmalu obhajamo, nas spominjajo rojstva Odrešenikovega, nas spominjajo onega dne, ko je dobilo Dete božje ime Jezus. — V tem vseмогоčnem imenu bomo tudi mi pričeli novo leto, kakor končujemo sedajni letnik. Blagoslov božji nas je pri »Domoljubu« očitno spremljal, nadajamo se, da se ga bomo veselili tudi v prihodnjem novem letu.

To leto bode v marsikaterem oziru zelo važno. Najbrže se bode v tem letu v naši državi vsaj nekoliko spremenila volilna pravica. V novem letu bomo imeli volitve za deželni zbor. Treba si bo izbrati poslancev, ki bodo v resnici skrbeli za blagor svojih volilcev ter se povsod zavedali svojih dolžnosti kot katoliški in slovenski možje. V novem letu se bode odločilo, ali dobijo štajerski Slovenci tudi v Celju svojo gimnazijo ali ne. Ako bi vlada ne izpolnila te zahteve, potem slovenski poslanci v državnem zboru ne bodo več podpirali vlade. Po našem mnenju bodo morali naši slovenski poslanci že tedaj izstopiti iz konservativne zveze, kadar bi se pokazalo, da vlada ne misli pri preosnovi volilne pravice skrbeti tudi zato, da bodo kmetje imeli v državnem zboru več poslancev. To je zahteva vseh kmetovalcev, ki vedo, da se ravno zato za kmeta kujejo tako slabe postave, ker jih je le malo, ki bi njihove razmere poznali in če jih poznajo ki bi hoteli jih zagovarjati v državni zbornici. Tako dr. Ferjančič, ki je poslanec kmetijskih občin na Notranjskem namesto, da bi se potegoval za koristi svojega okraja, raje zabavlja proti svojim slovenskim tovarišem v državnem zboru. To ni lepo, to naravnost škoduje Slovincem. Tako malo je že slovenskih poslancev v državnem zboru, če se pa še ti med seboj v zbornici prepirajo, potem se naj nikdo ne čudi, ako nimajo nobene veljave ne pri zboru ne pri vladi. — Včasih se vendar že sedaj zine kaka koristna za ubožnejše ljudi.

Koroški krščanski poslanec Peitler je predlagal, da bi se odpravile službe notarjev in da bi to opravljali uradniki pri sodiščih. Drugi koroški poslanec je stavil predlog, da se zniža pristojbina pri prepisninah.

V tem oziru treba bo v naših postavodajalnih zbornicah še mnogo storiti, preden bodo zadovoljene želje delavskih stanov.

Delavskim stanovom, vzlasti kmečkemu je zato treba, da se vedno tesneje poprimejo drug drugu in skupno povzdignejo glas za svoje pravice. Sedaj, ko sta se stavila omenjena predloga, bi bila lepa priložnost, da razna društva in občine v peticijah na državni zbor povedo svojo misel. Prav bi bilo, da bi se v ta namen sklicevali tudi shodi. Oglasiti se je treba in sicer krepko, potem se kaj doseže.

Novo leto nam najbrže prinese tudi novo vlado, ker sedanja ima podpornike, ki so si pa vedno v lasih; liberalci ne morejo skriti svojih rogov, konservativci ne smejo zatajiti svojih krščanskih načel, in tako je zveza le za silo, nenaravna, katero pretrga lahko najneznatnejši dogodek. — Na *Nemškem* bodo v novem letu huje pritiskali socialne demokrate. To bo delo zastonj, zakaj proti socialistom ne zadostuje sablja, treba je tudi križa. — Na *Italijanskem* gredo vedno večje sleparije na dan, ki kažejo, da so pri goljufijah v neki banki zapleteni ministri, med njimi tudi hinavski Krispi. Toliko milijonov so brezbožni Lahi pograbili cerkvi in papežu in vendar je revščina vedno večja, nobenega ni, ki bi imel v roki vladno krmilo. Tako se kaznuje krivica že na tem svetu. — Iz bojišča na Kitajskem ni posebnih novic. Zelimo le, da bi tudi ta vojska prenehala, vzlasti da bi se pokorile sovražne moči povsod Kristusu in njegovim zapovedim, ker potem bomo radostnih src peli božični slavonspev: Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. V Cerknici se je osnovalo »Katoliško-slovensko izobraževalno društvo«. Temu prvemu političnemu društvu na Notranjskem želimo obilno blagoslova pri delovanju. — V Krškem je bil izvoljen za župana advokat dr. J. Mencinger. — V Kranjski gori je umrla 7. dec. gospa Marija Hribarjeva, žena ondotnega poštarja. — Gospod. I. Cuderman, ki se je nedavno preselil v Begunje, ostal bode — kakor se nam je poročalo — v Kranjski gori še dolgo v blagem spominu zaradi svojega vzglednega delovanja. — V Radoljici so na praznik Brezmadežne 8. dec. mil. stolni prost dr. Klofutar blagoslovili novo podobo lurske Matere božje ter opravili ta dan službo božjo. Slovesnost je bila zelo lepa posebno procesija se je zvršila prav vzpodbudno. Radoljiška cerkev je po skrbi č. g. župnika J. Novaka krasno prenovljena ter je ena najlepših cerkev v naši škofiji. — V Zagorju ob Savi je 3. dec. umrl blagajnik bratovske skladnice Fr. Vašte, podpredsednik katol. delavske družbe. Lep pogreb je kazal, kako radi so imeli ljudje pokojnega, kateri naj v miru počiva. Na sv. Štefana dan ima delavska družba mesečni shod. — Pri občinski volitvi na Krtini je izvoljen za župana J. Pirnat, svetovalec sta J. Kompare in A. Zarnik. — V Podgori je izvoljen za župana J. Šteh iz Malevasi; svetovala pa J. Zevnik in A. Hočevan. — V Mirni peči je izvoljen za župana Al. Novljan; svetovalci so A. Špendel, I. Krivec, A. Kos, M. Dolar, Jos. Barbo in Jos. Rus. — V Dobropoljah je izvoljen za župana Fr. Žnidaršič iz Zdenkevsi; svetovalci so Fr. Berdavs z Vidma, I. Erčulj iz Podpeči in J. Škulj iz Ponikve. — V Kamni gorici je 10. dec. umrla Marija pl. Kapusova, blizu 91 let stara, blaga in pobožna gospa. — Na Brezovici pri Ljubljani so 8. dec. blagoslovili novo podobo rožnovenške Matere božje za ondotno cerkev. Poleg tega imajo v cerkvi prenovljen tabernakelj, popravljene orglje, uro v zvoniku itd. Lepo je, kjer ljudje in duhovni tako lepo složno delujejo kakor na Brezovici. Blagoslov božji jih spremlja. — V Črnomlju je za župana izvoljen g. J. Švajger; svetovalci so A. Lakner, Avg. Kunc, J. Puhek in K. Müller. — V Škofjiloki se je osnovalo katoliško društvo rokodelskih pomočnikov; dne 10. dec. je bil prvi shod; za predsednika je izbran mestni župnik č. g. J. Tomažič, za predsednikovega namestnika pa starološki kaplan g. Avg. Šinkovec. Bog daj novemu društvu prav veliko udov rednih in častnih. V Loki in okolici se ne manjka vrlih poštenih mladeničev in postavnih značajnih mojstrov. — Iz Budanj, 13. dec.: Prvi adventni teden obhajali smo tukaj pod spretnim vodstvom misijonarjev sv. Vincencija Pavlanskega, čč. gg. Karola Heidrich, Alojzija Pogorelc in Mihe Klančnik sv. misijon, katerega so se v vzornem redu in z veliko vnetostjo udeleževali ne le vsi farani brez izjeme, ampak tudi sosedni duhovnjani v tolikem številu, da je bilo do tisoč obhajancev v domači cerkvi. Kakor pa je bila udeležba in vnetost vsesplošna, tako je tudi vsesplošna

zahvalnost, ki plamti v srcu vseh udeležencev do duhovnih dobrotnikov, požrtvovalnih gg. misijonarjev, katerim se usojata podpisana ta čut v imenu vseh faranov in občanov javno in slovesno izražiti, želeč in prosič jim stotero božje plačilo za njihov tukajšnji trud in napor. — Janko Skvarča, župnik — Josip Ferjančič, župan. — Iz Leskovca se nam poroča: Dne 13. dec. ob 11. uri dopoldne je umrl č. g. Matija Lavrič, župnik na Studencu. Rajni je bil rojen l. 1847, posvečen leta 1871, ter bil mnogo let župnik na Studencu. Bil je vnet duhovnik, razumen gospodar, vlasti vinogradnik, vnet za vsestranski napredek svojega naroda; tudi našemu listu je bil zvest naročnik in dopisnik. Preran je grob, kamor so prebлага pokojnika položili 15. t. m. Naj v miru počiva!

S Štajerskega. Predsedništvo »Slov. društva« pozivlje vse slov. kmetske občine, naj po svojih poslanih vložijo državnemu zboru prošnjo, da se domovinski zakon tako preosnuje, kakor je predlagala vlada. Vsak priseljenec naj ima domovinsko pravico tam, kjer je skozi pet let plačeval direktni davek, ali deset let mirno in pošteno prebival. Slovenske občine na noge! — Občine trgov in vasi: Braslovče, Ljubno, Velenje, Vransko, tudi okrajni zastop vranski, okolica Celje, Št. Pavel, Griže, Vel. Pirešica, Dobrna, Škoflja vas, Marija Gradec in druge, ter nekateri hišni posestniki, obrtniki in davkoplačevalci celjski so prosili državni zbor, da se ustanovi slov. gimnazija samo in edino v Celju, kot naravnem središču slov. Štajerskega. — Gospod dvorni svetovalec vitez plem. Beck je z dovoljenjem okr. šolskega sveta v Celju osnoval na Plevni blizu Žalca enorazredno šolo z otroškimi vrtni; podučevale bodo čast. šolske sestre. — Mestni zastop v Ormožu hoče imeti posebno nemško šolo. Kako bodo le dobili postavno število nemških otrok? — V Brežicah se je osnovala slov. posojilnica ki začne poslovati z novim letom. — Trapisti v Rajhenburgu nameravajo napraviti tovarno za izdelovanje čokolade; stroje bode gonila Sava. — V Slov. Gradcu se delajo potrebne priprave, da se ustanovi okrajna bolnišnica. — Pragarsko grajščino je kupil g. dr. Jernej Glančnik, slov. odvetnik v Mariboru. — Nadžupnijska cerkev sv. Jerneja v Rogatcu je dobila lepo novo podobo svojega patrona in nov tabernakelj; veliki altar je okusno prenovljen. Delali so domači; tako je prav! — Dne 9. t. m. sta darovala prvo sv. mašo čč. gg. Andr. Pavlinič pri sv. Tomažu blizu Vel. nedelje in minorit o. Karol Belšek v minoritski cerkvi v Ptuj. — V Gradcu so napravili železnico iz mesta na grad. V kratkem dobijo po mestu električno razsvetljavo. Nedavno se je sestavil v Gradcu poseben odbor, ki nabira doneske za velik cesarjev spomenik, kateri se ima postaviti l. 1898. v spomin 50letnice vladanja našega presvetlega cesarja. — Neko društvo namerava graditi železnico od Purkle (postaje na progi Radgona-Spielfeld) čez Ptuj v Krapino na Hrvaškem. — Dne 4. t. m. je v Mariboru umrl vrli

rodoljub, posestnik in predsednik »Citalnice« g. Janez Zupan. — V Mariboru so vjeli Mihaela Straner, ki je pobegnil od 7. pešpolka v Celoveu ter po Mariboru kradel. — V Konjicah sta se obesila krojač Lebic in neka ničvredna ženska. — V ribniku grofa Herberstein pri Ptujju so nalovili 10.000 klg. krapov! Površina rib-

nika pa tudi meri 28 oralov. — Duhovniške spremembe: Župnijo na Rečici je dobil č. g. Mat. Strnad; prestavljeni so: č. gg. Al. Cilenšek kot kapelan-upravitelj v Stoproce, Al. Rožman kot kapelan v Kostrivnice, Mat. Vavpotič, na Ponikvo in Al. Arzenšek kot provizor k sv. Križu v Trbovljah.

Cerkev in šola.

Misijoni.

VII. Kitajski misijonarji.

Ako primerjamo, kako obljudene so glavne tri vzhodno-azijske države Japonska, Koreja in Kitajska, vidimo, da je v poslednji najmanj sinov sv. Cerkve. In vendar so bili tu prvi misijoni! V začetku 14. stoletja je bil v kitajskem glavnem mestu Pekingu že katoliški nadškof, na strani pa so mu stali trije pomožni škofje. Kristjanov toraj ni moglo malo biti. A le malo časa je cvetela prava cerkev. Ko je odzvonilo na Kitajskem gospodstvu Mongolcev ter so si otrsli tuji jarem, pokopano je bilo skoro popolnoma tudi krščanstvo, izginile so pred kratkem ustanovljene krščanske občine.

Ostala pa je sv. vera v »nebeškem cesarstvu«, kakor imenuje Kitajec svojo rodno zemljo; ko so prišli očetje Jezusove družbe dvesto let pozneje razširjat božje kraljestvo na zemlji. Pač ima tudi tukaj cerkev burno zgodovino: bili so vladarji, ki so podpirali blagovestnike, jemali jih celo na svoj dvor dajali jim največje častne službe, zlasti povzdigovali jih nad domačimi učenjaki, — pa prišli so tudi vladarji, ki so pripravljali cerkvi hude čase, čase najhujšega preganjanja.

Zlasti je besnel pekel proti Gospodovi cerkvi v 18. stoletju. Lani so sv. oče proglasili pet očetov dominikancev blaženimi, katerih ni mogla odvrniti ne ljubezen do domovine, ne dolga, težavna, nevarna pot, ne divja krvoločnost malikovalcev, ne grozni, krvav boj, ki se je bil vnel v onih pokrajinah proti katoličanom ne natezalnica, ki jih je pri poganih pričakovala, ne nevarnost, v katero so postavili svoje življenje: nič jih ni moglo odvrniti, da ne bi izvršili svojega sklepa. Komaj so dobili od prednikov dovoljenje, že so odpotovali iz svoje domovine Španske, da bi čim preje nastopili apostolsko pot dela, pa tudi trpljenja in pomankanja. Sveti ogenj, ki je iz njih gorel, vnel je v marsikaterem poganskem srcu ljubezen do Jezusa Kristusa. Tedanji papež je imenoval jednega izmed njih, Petra Sanca, ki se je zlasti odlikoval po svoji gorečnosti, za škofa in apostolskega namestnika v pokrajini Toki. Krono mučenštva jim je prinesel Gospod l. 1747., ko jih je zatožil pri podkralju neki poganski skupuh, kateremu Sanc ni posodil denarja. Obdolžil je misijonarja in kristjane, da zaničujejo cesarjeve postave. Podkralj je dal misijonarje zapreti, o. Joahim Rojo pa se je sam oglasil, ker se je bal, da bi sicer verniki še več trpeli pred pogani.

Ko najhujše muke niso uklonile stanovitnih spričevalcev, obsodili so sodniki vse na smrt. Obsodba se je glasila:

»Peter Sanc naj se takoj obglavi, ker je glava krščanske vere in s svojim krivim naukom mamil možke in ženske, Francišek Serano, Joahim Rojo, Janez Alkober in Francišek Diaz bodo prav tako obglavljeni, ker so kot oznanjevalci iste krive vere tudi vodili ljudstvo v zmote in prevaro, vendar pa naj čakajo v ječi druge obsodbe«

Seveda so se vsi razveselili, ker jih je Gospod spoznal za vredne, da trpe za Njegovo ime.

Potrdilo cesarjevo je kmalu prišlo iz Pekinga. Prva je padla glava o. Petra Sanca. Njegovi tovariši so pričakovali v ječi obsodbe. Palma mučenštva bi jim bila skoro odšla. Otel jim jo je podkralj sam. Ko je namreč zvedel, da jih cesar hoče pomilostiti in kaznovati le s prognastvom, poslal je v temni noči svoje krvnike v ječo ter dal vse štiri očete pomoriti.

Boj se je tudi na Kitajskem polegel še le v naših dneh. Toda samo polegel se je, kdo ve, ali ne vzbukne kmalu kaka nova vstaja proti kristjanom? Slobodni so kristjani le po imenu; da bi bil kak višji uradnik ali mandarin kaj posebno kaznovan, ako preganja spoznavalce katoliške vere, le redko čujemo, dasi miru ni nikdar popolnega. Dobro bi bilo, da bi bili vsi tega prepričanja, kakoršnoga je kitajski »učenjak« in mandarin Ly-Tsao-Pée, ki je dejal v Ročenu na Francoškem: »Katoličanstvo na Kitajskem vedno bolj prodira. Sedaj je že nad jeden milijon katoličanov. Trdno sem prepričan, da je katoliška vera, ki bo prerodila mojo domovino.«

Prodira pač katoliška cerkev, napreduje, toda toliko vernikov pa vendar še ni, kakor je pripovedoval mandarin. Apostolski vikarijat je pač skoro v vsaki pokrajini, a kaj to izda, če pomislimo, da je tam jedna pokrajina tako velika, kakor dve, tri države v Evropi. Tako n. pr. je Mandžurija tako velika, kakor Francoško, Nemško in Avstrija vkup. Na vsem tem svetu pa je le štirinajst tisoč kristjanov in 27 duhovnikov.

Najlepši plod obeta Kiang-nan. V majniku se jih je pripravljalo na sv. krst 400, v vel. srpanu 800, letos v prosincu že 1100. Premnogo se jih tudi vrača v naročje sv. cerkve, ki so l. 1875. ob preganjanju zatajili svojo vero.

VIII. Lakota v Mongoliji.

Na Mongolskem, neki kitajski pokrajini, je bila v zadnjih letih huda lakota. Misijonarji so žrtvovali vse, kar so imeli, a bilo je vse zaman. Celo kristjani so se hranili s trupli ljudij, ki so sami na potu opešali za lakoto. Še huje je bilo s pogani. Neka žena je prišla k očetom

misijonarjem prosit miloščine. Imela je v roki jerbašček, kateri je bil s cunjami zakrit. Vrtar je odgrnil zamazane cunje, in našel v jerbaščku — že na pol oglodano roko nekega deteta.

Boleti mora misijonarja zlasti, ko gleda, kako gine, plod njegovega truda. Koliko so trpeli blagovestniki, da so ustanovili v severni Mongolski 40 novih občin krščanskih, postavili 45 cerkvá in kapel, 10 naselbin napravili, osnovali šest zavetišč in deset šol! In vse to so storili od l. 1872. Pač je tudi nekaj misijonarjev pri tem dalo svoje življenje. Sedaj pa preti vsem tem napravam pogin. Kaj naj tudi počno, ko nimajo kristjani niti živine, ko je treba na polje iti orat? Trije psi so čuvali neko misijonsko postajo ondi —, — vsi trije so izginili. Ne čudimo se, da v toliki sili kliče ondotni apostolski namestnik: »Gospod, reši nas, poginjamo!«

Kajpada bi bilo lažje, ako bi posnemali ravnanje poganških mogotcev. V nekem kraju je dal veliki man-

darin v velikanskih kotlih kuhati neko vrsto juhe in jo razdeliti med sestrado množico. A vsi, ki so jo jedli, so pomrli za silnim krčem v želodcu. Kotle so prej rabili, da so vapno žgali; nekateri so tudi mislili, da so nalahce primešali vapna. Kdor pozna te kitajske mogotce, ne bode se čudil.

Drugačna je pozrtvovalnost krščanska. Dejansko in z molitvijo hoté očetje olajšati muke. »Ne, Gospod,« kliče starček apostolski namestnik, »kaj ne, da ne bodeš pripustil, da bi stari škof, ki je gledal, kako se je ta mongolska krščanska občina rodila in rasla, tudi gledal, predno stopi v grob, kako sedaj ista občina brezupno gine?«

Podpirajmo misijone po svojih močeh! S tem olajšamo vsaj nekoliko presilno breme, ki počiva na misijonarjevem ramenu. Mi zlasti priporočamo in širimo sv. detinstvo, kateremu so v prvi vrsti misijoni v Aziji na srcu.

Listek.

Vojak.

Božična slika iz Napoleonovih vojska.

Bližali smo se Kijevu. Naš oddelek je šel počasi naprej, kakor so dovoljevale ozke, gorske steze.

Mraz je bil vsak dan hujši. V začetku smo ga čutili samo v roke, čim višje pa smo stopali, tem bolj nas je mučil. Število bolnikov se je večalo, kajti, začela je mej nami razgrajati vročinska bolezen. Jaz sem vodil tudi pododdelek bolnikov, ki se je množil dan za dnem, da nam nazadnje ni bilo mogoče naprej.

Primorani smo bili se ustaviti ter poslati vsaj del bolnikov v bolnišnice bližnjega mesta. Pa tudi to je bilo težavno. Vse je bilo zasneženo in vozov nobenih. Taborili smo že drugi dan na nekem griču. Ves kraj je bil ogrnen s sneženo odejo. Nobene zelene bilke, vse zarito v gosto dušečo meglo, zrak pa tako mrzel, da nam je kar rezal v srce.

Takih razmer človek ne more dolgo prenašati, zato smo bili vže vsi potrti in vnemarni; skoro brez strahu in skrbi smo gledali bližnji smrti v obraz.

Število mrtvih je rastle z vsakim dnem. Tudi mojega služabnika je pokosila grenka smrt. Poiskal sem družega.

Neko jutro, ko sem se po burni in mrzli noči grel v svojem šotoru, je vstopil k meni vojak.

Bil je še mlad, skoro otrok še, bledega, bolehnega obraza. Pri vходу je obstal. Njegov obraz mi ni bil neznan. Videl sem ga bil že nekje, morda v sanjah — morda tudi v resnici. Njegove modre oči, mladeniška, priprosta, zelo ljubka postava so se mi zelo prikupile. Spominjal me je na lastno mladost.

»Kako pa ti pravijo?« vprašam ga prijazno.

»Kajetan«, odgovoril je po vojaško pozdravljaje.

Od tega dne mi je zvesto, vdano služil. Dvojno službo je opravljal — pri meni in na prvih stražah.

Vselej, kedarkoli je moral na stražo, je obrnil še nazadnje svoje žalostne oči name. Nerač me je zapuščal. Največjo srečo je občutil, če mi je mogel streči. Tako se mi je trudil zahvaliti za kratek čas, katerega sem mu jaz napravljaj, ko sem se pogovarjal z njim.

Konečno mi je postal neobhodno potreben. Ljubil sem ga iz celega srca; bil je blaga duša, zame bi bil dal življenje, če bi bilo treba. Posebno vesel je bil, če sem mu skuhal čašo čaja in mu jo podal, ko se je ves zmrzel vrnil iz prednje straže.

Približal se je sveti večer. O koliko lepoga ima v sebi ta večer! Koliko radosti povsodi! V meni tudi vzbujala še posebne spomine! ... Sam sem razpostavljaj posamezne straže. Kajetan je imel tudi službo.

Mraz je bil neznosen. Veter je bil celi dan — po noči se je pa spremenil v pravo burjo.

Ves zmrzel, z rokami v žepih sem se vračal od straž. Ves vznemirjen sem bil ... Vedno mi je bila pred očmi podoba bolehnega vojaka, kako stiska puško na svoje prsi, kako se zavija v strgan plašč, kako skriva roke v široke rokave ... Kako mu izvablja ostra burja iz oči bolestne solze ...

Tolažilo me je vsaj, da se bo lahko naslonil na skalovje in skril pred burnim vetrom, ki me je hotel vsak čas prekucniti. No, dve uri morda prestane! Dve uri? Ne, to je preveč, — čez eno uro ga dam zameniti z drugim. Kamenje, skalovje se ne more upirati temu ostremu viharju. Zakaj bi moral biti vojaški red trši kakor ono skalovje?

V šotoru sem sedel ter premišljeval skrivnost Izveličarjevega rojstva. Mili Odrešitelj je moral koj pri svojem rojstvu trpeti, v hlevu, v mrazu. On Vladar in Stvarnik! ... Pa zopet sem mislil na svojega ljubljene vojaka. Neki strah me je prešinil. Nisem se mogel več zdržati, neka nepremagljiva roka me je silila, da

ga grem pogledat. Burja se je nekoliko pomirila. Na temnem nebu so zamigljale zvezdice. Odmev mojih korakov je donel daleč. Vse je bilo nekako skrivnostno, vsa narava je šepetala: »Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje...«

Ondi za skalovjem, ki je bilo debelo s snegom pokrito, sem zagledal temno stvar. Bil je moj vojak na mestu. Pa on se ni zganil, če prav me je mogel že videti. Primem ga za glavo, a njegovo lice je bilo pokrito s smrtno bledostjo, ustnice zamodrele, puška na tleh. — Zmrznil je...

Groze ostrmim; v tem trenutju sem bil bolj mrtvem kakor živemu podoben, sklical ljudi, da so ga takoj prenesli pred šotor in ga oživljali. Ves potrtn sem se vrnil v šotor. Mej tem pa sem jaz zapazil v šotoru Kajetanov kožuš! Revez, s svojim kožuhom je zadelal luknjo, ki se je bila naredila v šotoru ravno blizu moje postelje. Svoje življenje je dal zame...

Toda Dete božje ga mu je zopet vrnilo... Ravno zadnji čas je bil, da smo ga našli. Posrečilo se nam je, da smo ga oživili. In ko je spregledal, dejal sem mu:

»Priatelj, zakaj greš brez kožuha na stražo?«

»Bal sem se za vas in zato sem zadelal okno, da ne bi burja pihala presilno na Vas...«

O kolika ljubezen!... O sveti večer, kako radostne, pomenljive spomine vzbujáš v mojem srcu. Kako neskončno lepo se ljubezen božjega Deteta kaže v ljubezni priprostega vojaka... Da bi se pač kazala povsod bolj in bolj...

~~~~~ Podobe iz življenja.

(Dalje.)

20. Kako svet skrbi za reveže.

V stekleni dvorani znane gostilne napravilo je »podporno društvo« veliko veselico s plesom. Vse polno gospode, večina seveda »jare« gospode, se je zbralo v prostorni gostilni. Glava med njimi bil je gospod Mrmrlec, predsednik »podpornega društva«, vedno vinjeni širokopleči gospod. Znamenite osebe so še dalje: gospod Glavač, pravi patrijot, gospod Čebular, kaj vestni tajnik »podpornega društva«, gospod Stiskač, blagajnik i. dr. — Na levi strani dvorane stoji oder, prirejen za govornike nocojšnjega večera, in ves ozaljšán z zelenjem in narodnimi trakovi. — Skozi stekla pa zijajo in prežé onemogli starci in sključene ženice.

»Potepuhi tam zunaj, mirujte in ne bijte na steklo!« se oglasi mogočni predsednikov glas.

»Gospod Čebular, pričnite slavnostni govor!«

Gospod Čebular, tajnik »podpornega društva«, precej trebušnat gospod, počasi vstane in se oprezno vali proti olepšanemu odru. Kakor višnjekasto-rudeča kroglica sredi krasne majolike, se je lesketal rudečkasti gospod Čebular v lepej prestolici. Vinjena lica vse gospode se obrnejo v slavnostnega govornika.

»Gospoda moja, sešli smo se tu nocoj, da proslavimo desetletni obstanek našega prekornostnega in velezaslužnega društva. Res, ponosno se lahko oziramo

na dolgo dobo let, v kateri se je proslavilo in ovekovečilo naše društvo, za vse mesto in sploh za vso domovino neizmerne koristi. Kmalu bi se moral zjokati, da, dragi moji, bridko zjokati, če pomislimo na ubogo in zapuščeno naše nižje ljudstvo.«

Raztrgani berači in sestrane vdove se začno drengjati in suvati. Nekje je celo steklo počilo.

»Mir, mir, lenuhi, umazanci, potepuhi!« se čuje med gospodo. (Menda je gospod Mrmrlec odprl neskončno modra usta svoja.)

Po presledku gospod Čebular nadaljuje:

»Grdo vedenje nepoklicanih gostov me ovira, da bi dalje govoril. Torej k glavni stvari! Nikdo ne more tajiti, da ima največje zasluge za naše društvo — gospod predsednik. (Gospod Mrmrlec si pogladi brado.) Njemu se je prvemu v srce usmililo sestrano ljudstvo v mestu, a on je tudi prvi prišel snovati »podporno društvo«, da bi malo vsaj uboštvu v okom prišli. Prišel je nabirati milodare, in teh se je v desetih letih nabrala lepa svota 1200 kron. Gotovo jih ne bi mogli bolje obrniti, kakor če jih obrnemo v korist gospoda predsednika, velezaslužnega ustanovitelja našega društva. Nasvetujem torej, gospoda, da napravimo kip gospoda predsednika, kateri naj bi krasil društveno sobo.

»Dobro, dobro, dobro!« zadoni od vseh strani. Gospod Mrmrlec si pa zadovoljno smehlja brado pogladi, vstane, vzame čašo v roke in pravi:

»Srčno se vam zahvaljujem za preveliko čast, katero mi izkazujete. Glavna stvar pa je mestno uboštvu kateremu sedaj napijem, torej živeli siromaki!«

»Živeli, živeli,« zakriči vse povprek in čaše zazvené.

Zunaj pred salonom pa zahrume reveži.

»Kaj vam je, lenuhi, capini, malovredneži?«

Toda hrum nastane še večji.

»Poberite se strani, pijavke nenasičene!«

Toda steklo zabobni, kakor bi toča bila vanj,

»Tako lepo nam vračate, ker se tako za vas trudimo, in smo ustanovitelji društva Vam v korist!«

»Saj nam še niste dali ničesar!«

»Tako torej pare nehvaležne! Kje je policija? Odženite te potepuhe, vlačugarje, ki ne dajo nikdar miru!«

In poklicani redarji so razpodeli lačno druhal, katero je tako neizrečeno podpiralo prekornostno in za vso domovino velezaslužno »podporno društvo.«

~~~~~ 21. Sveti večer pri nadvojvodi Leopoldu Salvadorju.

Kakoršni so starši, taki otroci. Splošna je bila žalost, ko je leta 1892. umrl nadvojvoda Karl Salvator. Bil je pobožen general, svoji družini in siromakom pravi krščanski oče. Na smrtni postelji je poklical vse služabnike pred-se, zahvalil jih ter prosil odpuščenja, ako je koga razžalil. Očetov vzgled lepo posnema njegov sin Leopold Salvator s svojo ženo, nadvojvodinjo Blanko. O vseh večjih praznikih pristopa s soprogo med drugim

ljudstvom k mizi Gospodovi. Štiri leta je bival nadvojvoda v Lvovu. Tega časa ne bodo siromaki nikdar pozabili. Zlasti sv. večera gotovo v nobeni hiši lepše ne obhajajo, kakor pri nadvojvodi Leopoldu Salvatorju. Nadvojvoda je kazal očitno, da dete Jezušček ni prišlo na svet le k bogatinom, marveč je prav tako prineslo istih darov tudi ubožcem.

Ko se bliža božični večer, že pripravljajo pri nadvojvodi božično drevo. Štiri tedne pred božičem odberejo precejšno četico otrok iz ubožnih družin, katerim v nadvojvodovem domu umerijo črevljarji, krojači, šivilje i. dr. obleko. A lepo mora biti napravljena obleka. Zakaj nadvojvoda noče, da bi bil na sveti večer razloček med bogatim in revnim, na praznik ljubezni, ko se je Bog sam tako ponižal; zato pa tudi hčerkam ne napravlja posebnega božičnega drevesca, na isto drevo, kakor siromakom, poklada Jezušček tudi mali nadvojvodinji darila. To je krščanska enakost!

Na sveti večer pridejo otroci že ob dveh popoldne v nadvojvodovo vilo. Dečkom je v posebni sobi, in deklicam v posebni pripravljena vsa obleka nova. Predno jih oblečejo, umijejo jih in skrbno počesejo. Pri dečkih pazi nadvojvoda sam, pri deklicah pa stoji nadvojvodinja. Ko so vsi opravljeni, gredo lepo v vrsti k visokemu, krasnemu, bogatemu božičnemu drevesu, v neštetihih lučicah se lesketajočemu. Radosti ne poskakuje le otročičem srce, v veselje je tudi blagima dobrotnikoma. Darila dobiva najprej družina, potem pa siromaki in z njimi vred male nadvojvodinje. Malo deco jemljeta nadvojvoda in nadvojvodinja na roko, pristrčno ji prigovarjata, razkazujeta darila, in ako se poželjiva ročica stegne po kakem premetu, ki je siromaku posebno všeč, smehljaje mu je poda dobrotna roka. Otroci se sami kmalu spozabijo, da so v imenitni vili, neplašno kramljajo z visoko gospodo ter pripovedujejo, kaj bi še radi, tu pa tam zleze kak neuboglivec celo na stol ali mizo, da bi ga pač ne pregledali. Ko dogoré vse lučice, povijejo darila v rute, otroci vzemó svojo staro obleko s seboj in se razidejo. Kako rado se bode spominjalo dete še v poznih letih teh srečnih počitnic!

Pri nadvojvodi pa še ni s tem konec praznovanja. Ko je bil nadvojvoda v Lvovu, šel je vsako leto na sveti večer okoli 11. ure v samostan gospej sv. Sreca, opravil sv. izpoved ter z vso svojo družino pristopil k sv. Obhajilu. Najlepsi spomin na Gospodovo rojstvo, ko se je tudi v njem rodil Gospod! Kako vspodbudna božičnica v današnjih mrzlih časih! Ni čuda, da žalujejo Lvovčani po nadvojvodi.

22. Oderuh.

V mestecu K. živel je bogat zasebnik Stiskavec, kateremu se še nikoli ni bilo treba truditi za vsakdanji kruh, ampak je živel le od denarja, ki si ga je vedel pridobiti z oderuštvom in z družimi nepoštenimi sredstvi. Marsikaterega someščana, še več pa kmetov iz okolice spravil je bil na beraško palico in zatorej ni bilo čudno da so se ga vsi, ki so ga poznali, bali in sovražili.

Nekega lepega poletnega dne je imel nekaj opraviti v vasi D., ki je oddaljena od mesta dobro uro. Pot do te vasi drži skozi gozd. Že je bil skoro na drugi strani gozda, ko zagleda pred seboj častitljivega očeta kapucina, čegar samostan je bil v tem gozdu. Stiskavec ga spoštljivo pozdravi in reče: »Častitljivi oče, kolikrat Vas vidim, moram se Vam zahvaljevati za Vašo požrtvovalno ljubezen, katero ste v toliki meri skazovali mojemu umrlemu Tončka za časa njegove dolge bolezni.«

»To malo, kar sem storil, storil sem rad, odvrne kapucinec »upajmo, da dobri Tonček, vsled Božje usmiljenosti sedaj za nas moli! Vprašati sem Vas hotel že poprej, kam da ste sedaj namenjeni?« »V vas D. grem po opravkih,« odvrne Stiskavec. »Potem greva skupaj,« reče oče Jožef, »v tej vasi imam več bolnikov obiskati, mej temi tudi jednega dečka, ki je toliko star, kakor Vaš Tonček, in ki ravno za tisto boleznijo hira, kakor Vaš sinko; tudi je ravno tako pobožen in v Božjo voljo vdan; samo v tem je razloček med njima, da, ko je Vaš Tonček zdravil in vsega v izobilju lahko imel, je ta tako reven, da si še skoro najpotrebnejšega ne more privoščiti. V raztrgani koči, konec vasi stanujejo njegovi starši, njih bolni sinko pa leži na slami, za silo s cunjami pokrit; pomoči skoro ne dobi nobene in le najpotrebnejša zdravila kupijo se mu iz občinske blagajnice.« Pri teh besedah segel je Stiskavec v žep in izročil kapucinu dva goldinarja, rekoč, da naj jih izroči ubogi družini, ne da bi imenoval darovalca. Ali ga je k temu privedel spomin na svojega, nedavno umrlega sina ali pa revščina uboge družine, ali pa oče Jožef, ki je znal tako govoriti, da se je Stiskavec sramoval se brezsrčnega pokazati, to je težko vedeti.

Z veselim srcem sprejel je kapucinec dar.

»Zakaj pa Vi tega daru nočete sami prinesiti ubogi družini? Pojdite z menoj in videli boste nepopisno bedo in pravo krščansko potrpežljivost. Oče tega dečka je dninar Adam, morebiti ste že kedaj kaj slišali o njem?«

»Dninar Adam,« vzklikne Stiskavec prestrašen, »tega obiskati mi je pa naravnost nemogoče. Pred dvema letoma dal sem mu hišo in vse prodati, da sem dobil na ta način nazaj, kar je bil on dolžan. Od tega časa me ima on za prouzročitelja vse svoje nesreč.«

»Gospod Stiskavec,« reče nato milo oče kapucin, »po človeških postavah ste takrat morebiti popolnoma pravično ravnali, vendar po Božjih bi pa ne bili smeli popolnoma usmiljenja v nemar pustiti. Toda pogledjte. Sedaj se Vam nudi najlepša prilika, da popravite to, kar ste bili takrat zamudili. Prosim Vas tedaj pojdite z menoj v Adamovo kočico!«

Morebiti, da je bil oderuh zadet od žarka Božje milosti, kajti šel je za kapucinom brez ugovora v kočico. Ko je Stiskavec videl in spregledal vso revščino, ki je vladala v hiši, trpečega dečka in od skrbi prihuljeno mater njegovo, tedaj se je jela tajati okoli njegovega srca trda skorja brezsrčnosti. Boječe pozdravila sta ga mati in sin, ki sta ga takoj spoznala. Duhovnik izročil je denar in povedal ime darovalca. Od nepričakovane pomoči jela sta mati in sin jokati in zahvaljevati dobrotnika. Stiskavec

je bil čisto ganjen in je obljubil, da hoče poslati še dobro posteljo in živeža v njihovo stanovanje.

Mati in sin sta se od veselja jokala in nista mogla najti besedij, da bi se dostojno zahvalila. V tem vstopi Adam; na obrazu videlo se mu je, da je vaje revščine; bil je ves bled in zbežan. Mati in sin jela sta mu pripovedovati, kaj se je bilo zgodilo. Adam je nekaj časa nemo poslušal, nato pa rekel s tresočim glasom: »Usmiljeni Bog obvaroval me je pred groznim budodelstvom. Od nekega soseda sem zvedel, da bode te, gospod Stiskavec, danes k njemu prišli, vsled denarnih opravkov. Ko sem to slišal, sklenil sem Vas v gozdu napasti. Dobro sem vedel, po kateri poti da pridete in skril sem se v neko grmovje ob poti z debelo gorjačo v roki, kajti hotel sem Vas ubiti ali pa vsaj težko raniti. Sedaj pa pridete Vi po poti z očetom Jožefom, našim velikodušnim prijateljem vseh stiskanih in trpečih. Slišal sem, kako Vam je pripovedoval o moji veliki bedi in videl, da ste mu nekaj dali za mojo ubogo družino. Skušnjavec umaknil se je v tem trenutku iz mojega srca in palica mi je padla iz rok. Sedaj se Vam pa srčno zahvaljujem in Vas zagotovim, da je vsa mržnja in vse sovraštvo do Vas izginilo iz mojega srca.«

Ves prestrašen poslušal je Stiskavec te besede in ko je Adam končal, spustil se je na kolena in rekel: »O usmiljeni Bog, koliko ljudi sem z oderuštvo in na druge načine v nesrečo spravil in Ti me nisi kaznoval, tukaj sem pa jedno samo dobro delo storil in ti me obsipaš z dobrotami. V tem svečanem trenutku prisegam, da hočem vso storjeno krivico poravnati in od sedaj drugače živeti.«

Prvi sad tega sklepa je bil, da je Stiskavec k sosedu Luki šel. Temu je bil on pred več leti posodil neko svoto na jako visoke obresti in ker Luka ni moge,

vsled slabe letine in drugih nezgod niti vseh obresti plačati, je dolg jako narasel. Stiskavec je dobro vedel, da bode v kratkem času on lastnik Lukovega premoženja. Luka je vedel, da pride danes Stiskavec zadnjikrat po denar in se ni nič dobrega nadejal. Ali kako se začudi, ko mu oderuh, v sobo stopivši, reče: »Ljubi prijatelj! Sprevidel sem, da sem Vam dosedaj veliko krivico delal, ko sem od Vas tolike obresti jemal. Prosim Vas zavoljo tega odpuščanja; videli bode, da jaz popolnoma pošteno z Vami mislim. Kolikor sem do sedaj od Vas preveč vzel, naj se od glavnice odračuni in ostali dolg naj ostane z obrestmi, kakoršne so pri nas v navadi in ne več z onimi, pretiranimi.«

»Bog Vam povrni stotero«, reče oče Luka. »ne vem kakemu slučaju ali kateremu dobremu prijatelju se mi je zahvaliti, da ste se tako spremenili?«

»Častitljivemu očetu Jožefu,« odvrne Stiskavec in nato je pripovedoval Luki vse dogodke današnjega dne, samo, da ga je Adam mislil umoriti, je zamolčal iz krščanske ljubezni do bližnega.

»Kako veliko krivico sem pač jaz dosedaj delal temu častitljivemu očetu in sploh vsem kapucinom; imel sem jih le za postopače, ki nič koristnega ne store na svetu. Dosedaj sem sploh le malo skrbel za svojo dušo in se le za posvetno brigal, od sedaj bo to drugače,« reče Luka.

Stiskavec se je svoje obljube vestno držal in njegova žena mu je pri tem pomagala. Ko je vse povrnil, kar si je bil z oderuštvo pridobil, ostalo mu je še zmiraj toliko, da je lahko živel in tudi še reveže podpiral. Adama, kateremu je sin čez nekaj dni umrl, je popolnoma odškodoval in ga podpiral toliko časa, da se je ta zopet na trdne noge postavil, in vsi so hvalili očeta Jožefa, ki je toliko družin znal osrečiti.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

I. Kumare, kako jih obvarovati predslano? Pozne kumare, za katere se je bati, da bi pomrznile, se nekaj časa slane obvarujejo s tem, da se še drobne vtaknejo v steklenico, kjer do velikosti steklenice lahko vzrastejo. Seveda se mora potem steklenica razbiti, zato se jemljejo le malovredne ali počene steklenice. Trti, na katerej rastejo kumare, pa mraz itak veliko manj škoduje, nego kumaram.

II. Mošt, kako najbolje vré? Znano je, da kadar mošt vré ali kipi, ne sme biti voha zabita, sicer bi posodo razneslo. Vendar preveliko zraka k moštu tudi ne sme dohajati, kateri rodi kislec in mošt bi se vsled tega skisal.

Zato imajo v vinskih krajih posebno pripravo iz bele kovine (pleha), katera se enako svetilki za olje pritrdi na veho, da skozi njo po malem izhajajo plini in dohaja potreben zrak. Ker take priprave na kmetih ni, velja tudi pokriti veho ob vretju z brajdnim listjem in to potežiti s kakšnim jabelkom. Tudi se v ta namen

priporoča napraviti majhne vrečice, napolniti jih s peskom in devati na veho, dokler mošt kipi. Tako kipelemu moštu se ni bati, da bi se skisal, ako le ni zato kakšnega drugega vzroka, n. pr. gnjilo ali nezrelo sadje, nečedna posoda itd., na kar vse je treba paziti.

III. Muhe, kako jih najlažje poloviti? Velikemu staremu loncu se izbije dno, nato se lonec namaže od znotraj s čem, kar muhe ljubijo. Zdaj se lonec obrne narobe, okoli roba doli obrnjenega pa se priveže žakelj. To se postavi na svetel kraj in ko se muh obilno nabere v loncu, se lonec od časa do časa potrese, da popadajo muhe v žakelj, iz katerega ker lonec na strani ob žaklji stoji, ne morejo. Če se to tudi ponavlja več dni, vendar ako vrečo iztreses, ne najdeš muh živih, temuč same perutnice, kajti muhe se v ječi same jedna drugo pokončale.

IV. Kis, kako ga najlažje in hitro napraviti? Naberite družgalice (črnih malin, ki na bodočih trtah ob mejah rastejo,) deni jih v posodo ter polij z

vodo, da so pokrite. To postavi na gorak kraj in ko čez par dnij odcediš, imaš prav okusen in močan kis.

V. Roslino orodje, kako se najbolje spozna?

Kose, srpi itd. se na sejni najlažje spoznavajo po barvi. Vijoličasta barva kaže mehko, bakrenasta pa trdobo jekla. Če pa je barva izlikana, najlažje spoznaš blago po teži. Lahke kose pomenjajo trdo, težke pa mehko blago. Najgotoveje pa še se spozna blago, ako imaš pri rokah kaj izredno trdega, n. pr. kresilo od noža, s katerega robom lahko režeš in poskušaš blago. Mehko jeklo se da precej zarežati, dočim se trdemu tak poskus niti ne pozna. Nože pa tudi na sledeči način spoznavajo: Dahne se v klinjo in ako meglica z jekla kmalu izgine, je znamenje dobrega, ako počasi, pa slabega jekla.

VI. Arnika, zdravilo za rane. V rastlinstvu se v obče najdejo najboljša zdravila za ljudi in živino. Tako se tudi za rane priporočajo mnoga zdravilna zelišča, vendar najboljša med temi je gotovo arnika. Njenega cvetja (meseca junija) je treba nabrati, natlačiti v tanko steklenico in na solncu imeti, dokler se cvetje nekako skali in dá nekaj kapljic črnorumenega olja. To olje ima veliko zdravilno moč za vsakojake rane. Kadar omočiš z njim rano, malo zaskeli; pa prepričan bodi, kmalu bode se celila. Nekateri tudi priporočajo korenine od arnike izkopati in jih v pravem vinskem žganju namakati. To pa je jako izvrstno zdravilo za razne vdarce in otekline, katere od vdarca izvirajo. — Še drugi namakajo cvetje od arnike (ali tudi od lilije) v pravem lanenem olju ter hvalijo to kot jako zdravilno mazilo.

VII. Zeleno sadje, v kaj naj se porabi?

Močan veter mnogokrat otrese s sadnega drevja obilno sadja, katero ljudje večkrat ne vedó, kako porabiti. Dobro je tako sadje dajati svinjam, ker pospešuje prebavljanje in je posebno v zgodni jeseni zdravilna hrana. kadar svinje najraje bolehajo. Ali še boljše je napraviti iz njega kis, kar se posebno lahko in hitro zgodi. Nabrano takšno sadje se zmečka, potem dene v kad in nalije nanj vode. To stoji na solncu par tednov, potem spreša in v par tednih pozneje imamo kis, močnejši od onega, kjer se je namakalo drožje (tropine).

VIII. Mošta, kako ga dosti napraviti?

Dandanes mora kmet povsod paziti, kako si bolje more pomnožiti dohodke, ko mu stroški vedno rastejo, kakor gobe po dežju. To se tudi lahko zgodi pri moštu in kakor sem skusil, z dobrim uspehom. Drožje (tropine) ki so se prvič morda nekaj rahleje iztisnile, se razkrhajo in zopet premečkajo, kakor prej sadje. Zraven se prilije toliko vode, kolikor je morejo popiti. Sedaj se shranijo v kadi kacih 12 do 24 ur, na kar se zopet in to močnejše od prej stisnejo. Na ta način se dobi še skoraj enkrat toliko mošta, kot z navadnim enkratnim stiskanjem, blago pa skoraj ni slabše od tega. Kdor pa se boji, da bi takšen mošt imel premalo sladkora v sebi in bi mu potem manjkalo alkohola, lahko ob vretju mu dodá nekaj sladkorja; mislim da to ga bo še boljšalo. Tropine dvakrat iztisnjene se pa vse eno še dadó namočiti za

kis, samo nekaj manj vode sme se nanje naliti in dalje naj bodo namočene.

IX. Konjska oprava, kako se čedi? Ako je oprava že zelo zgubila barvo, ali če se kak del nje nov prišije, treba ga počrniti in izlikati. V ta namen kupi v prodajalnici tako imenovanega »plavega lesa« (Blauholz) za kakih 10 kr. Ta se kuha kake pol ure, potem vzemi krtačo ali čopič, s katerim tekočino mažeš na opravo. To napravi na usnju, lesu in celo železu lepo črno barvo. Sedaj skuhaj navadnega luga, s katerim še gorkim umivaj zamazane in zaprašene dele na opravi. Ko se to posuši, šele namaži z navadno mažo za usnje, kar je dobro večkrat storiti, da oprava dalje trpi.

X. Kako odpraviti moštu grenkost? Marsi katero sadje daje sicer dosti mošta, pa preveč grenak je, kadar se zavrè. Temu je lahko pomagati, če kupimo v dotični prodajalnici nekaj sladkornega izvlečka, imenovanega Saccharin, in sicer se prodaja v zavitkih po 30 kr. Jeden zavitek zadostuje za 50 do 100 litrov mošta po razmeri grenkosti, ter ima sladu za kilo navadnega sladkorja in se lahko tudi drugje mesto sladkorja rabi. Treba pa je natočiti v kupico mošta, nato mu dodati po jeden prašek ter čakati, da se staja in šele potem vliti v polovnjak. Seveda to je svetovati le pri takem moštu, ki je od narave grenak, ne pa da bi bil cikast. Saccharin prodajajo po večjih krajih po prodajalnicah.

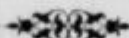
XI. Kako održeti povejenti slanini solitar? Solitar je za ohranjenje slanine neobhodno potreben, vendar pa ostane njega okus pri zabeljenju jako zopr. Temu se lahko pomaga s tem, da slanino prej prekuhamo. Med kuhanjem pade namreč solitar v loncu na dno in slanina se ga popolnoma iznebi. Nato se lahko slanina kakor po navadi seseka, koža porabi za zabelo v juho itd., kakor je marsikje na kmetih navadno. Tudi se ni bati, da bi vsled kuhanja slanina se tajala, kajti dotična juha se naj postavi na hladno mesto, kjer maščoba se strdi in zbere na vrh. Ta si lahko posname in porabi, ostalo v loncu pa je vreči svinjam.

Sadjarji pozor! Namnanujte škodo storjeno po zajetih! Zopet je slišati mnogo o škodah, katere je naredil zajec po drevesnicah in vrtovih. Dasiravno nismo prijatelji tožarenja, vendar v tem slučaju svetujemo sadjarjem, naj se potegujejo za svoje pravice, naj zahtevajo odškodnino za drevesa vničena po zajetih. Da se pa bodo sadjarji vedeli ravnati, podamo jim glavne točke sedaj veljavne postave od 19. maja 1889, glede povračila škod, storjenih po divjačini. Škodo je dolžan poravnati zakupnik lova. Pravico do odškodnine ima le tisti, ki dokaže, da je drevesa vsaj tako zavaroval, kakor jih zavaruje v dotičnem kraju dober gospodar. Ako torej sadjerejec drevesec ni prav nič zavaroval, ne s kako ograjo, ne s trnjem, ne s kakim mazilom, ne bode dobil povrnjene škode. Zavarovati mora drevesca vsaj tako, kakor jih najboljši gospodarji v občini zavarujejo, bodi že na kakoršen način koli. V štirinajstih dneh potem, ko je škodo opazil, se mora sadjar pritožiti pri svojem okrajnem glavarstvu, bodisi pismeno, bodisi

ustno. Ako se v štirinajstih dneh ne pritoži, ne bode nič opravil. Ni pa oškodovanec dolžan naznanjati škode zakupniku lova. Okrajno glavarstvo mora v pravem času dati škodo ceniti po nepristranskih zvedencih. Čas ceniške škode se mora oškodovancu naznaniti. Lovski zakupnik mora ne samo škodo povrniti, ampak tudi vse stroške, katere je imel sadjar za pota in pisarije. Ako je pa zakupnik lova pred ceništvijo škode ponujal odškodnino, oškodovanec je pa sprejeti ni hotel, potem se pa pri ceniški dokaže, da škoda niti polovico tolika ni bila, kakor je zakupnik ponujal, skupaj merata oba plačati stroške za ceništev. Ako je kdo advokata najel, ga mora vselej sam plačati.

Dasiravno je ta postava za sadjarja silno krivična, vendar naj se je tisti poslužijo, katerim je zajec kaj

škode napravil. Ravno letos bodo deželni poslanci novi lovski zakon izdelali, zato je prav in potrebno, da se sadjarji pritožujejo. Sicer bodo nasprotniki kmeta rekli, da ni potreba lovske postave prenehati, češ da ni pritožb slišati. Pa ne samo okrajnemu glavarstvu moramo naznanjati škodo, tudi svojim deželnim poslancem sporočimo, koliko škode da je v zadnjih letih divjačina naredila. Vsak, kdor je imel le kdaj kako škodo, naj piše poslancu svojega okraja in naj mu potoži, koliko krivico da mu dela sedanja lovska postava. Silno velicega pomena bode, ako porečejo za blagor kmetovalca vneti poslanci: »Jaz sem dobil toliko pritožb zoper lovske postav«, »jaz toliko«. Kateri pa ne bode vseh sil napel, da se premeni sedanja kmetu silno krivična postava, njega pa prihodnje leto več volili ne bomo.

Razne novice.

Desetletnica prevz. knezoškofa dr. Jakoba Missie.) Dne 7. dec. letos je minulo deset let, odkar je bil prevzvišeni gospod dr. Jakob Missia posvečen za ljubljanskega škofa. Polni hvalečnosti do Boga se verniki naše dežele spominjajo tega pomenljivega dne, ki jim kaže kakor v zrcalu podobo neumornega, vsestranskega apostolskega delovanja našega kneza in škofa. Ljudstvo naše ljubi zato svojega nadpastirja ter mu je udano iz srca. Znano je, s koliko ljubeznijo ga sprejema povsod, kjer pride med ljudstvo na birmovanju. Zato spremljajo njegovo delovanje z iskrenimi molitvami za njegov blagor, za srečo, da nam takega škofa mili Bog ohrani še mnoga, mnoga leta v blagor sv. cerkve in našega naroda.

(Katoliško društvo za delavke) se je osnovalo v Ljubljani. Predsednik je kanonik in župnik pri Sv. Jakobu, č. g. J. Rozman, podpredsednik vikar gospod Matija Mrak. Društvo ima že nad 300 članov. Prevzvišeni gospod knezoškof so podarili društvu 100 gld., za kar jim Bog plačaj stotero.

Pazite! Samo še do novega leta 1895. veljajo tako imenovani »štirci« (kupreni drobiž po 4 kr.), dvajsetice (srebrni drobiž po 20 kr.) in pa papirnati goldinarji. Po novem letu ni nihče dolžan, sprejeti takega denarja. Le se pri c. kr. blagajnah bo mogoče l. 1895. te preklicane denarje zamenjati za druge, od novega leta 1896. naprej pa bodo štirci, dvajsetice in papirni goldinarji popolnoma ob veljavo. Stare šestice (10 kr.) in srebrni goldinarji ostanejo še.

(Amerikanske novice.) Spreveda č. g. dr. Bernarda Ločnikarja dne 14. novembra t. l. se je udeležilo 120 duhovnikov, med njimi 3 škofje. Izmed slovenskih duhovnikov so bili navzoči č. gg. Fr. Trobec, J. Stariha, J. Solnce, A. Ogulin, A. Plut in M. Bilban. Ogromna množica pogrebcev, okoli 2500, med njimi prav veliko Slovencev, so glasno molili rožni venec. Sprevod je pač očitno pokazal, kako občno priljubljen je bil opat Bernard. Naj v miru počiva! — Slovensko podporno društvo

»Jednota« prav dobro napreduje na vse strani. Da bi vendar kmalu večina delavcev pristopila k temu prekoristnemu društvu! Kako žalostno je namreč, ker se tolikokrat poroča o ponesrečenih Slovencih, ki niso bili vpisani v nobeno podporno društvo. — Delo po tovarnah se počasi zopet pričenja, tako da za delavce nastopajo boljši časi.

(Devet let je imel nožev špico v glavi.) V Tatka-Harkani-ju na Mažarskem je nekdo pred devetimi leti Mihaelu Magiaru med pretepom nož tako hudo zasadel v črepinjo, da se je zlomil in da je špica v glavi obtičala. Rana se je zacelila, pa tudi špica je ostala v glavi. Vsled tega je Miha velikokrat trpel hude bolečine in trganje. Te dni je prišel mož za par tednov pod ključ, kjer se je zdravniku posrečilo, da mu je vzel 1½ cm. dolgo špico iz črepinje. Mož je sedaj popolnoma zdrav in nam je živa priča, da imajo Mažarji res trde buče.

(Zanimiva odločba gledé Raiffeisen-posojilnic.) Trnovska posojilnica je v smislu dotičnih postav vložila pri finančni direkciji v Ljubljani prošnjo, da se ji priznajo postavne olajšave gledé kolekovanja zadolžnic itd. Finančna direkcija pa je odbila to prošnjo, češ, da pravila ne ustrezajo popolnoma dotičnim postavnim določbam in da je tedaj pred vsem treba pravila nekoliko premeniti. Zoper to odločbo vložila je trnovska posojilnica po gosp. dr. I. Šušteršiču pritožbo do finančnega ministerstva. Tej pritožbi je ministerstvo popolnoma ugodilo in trnovski posojilnici priznalo zakonite pristojbinske olajšave. A ministerstvo storilo je vsled tega rekurza še dalji korak. Izdalo je še poseben ukaz do vseh finančnih direkcij, da naj Raiff. posojilnicam ne delajo nepotrebnih težav, marveč zaprosene oprostitve oziroma olajšave kar dovoljujejo. Tako je rekurz vrle trnovske posojilnice prouzročil tudi važen načelen ukrep ministerstva, ki bode vsem Raiff. posojilnicam v korist. — Pristavimo še, da je v tej zadevi pri fin. ministerstvu posredoval državni po-

slanec gosp. vodja Povše, ki si je na ta način stekel posebne zasluge za prosih Raifl. posojilnic sploh.

(Glasnik) ima v svoji tretji številki raznovrstno zanimivo vsebino. Že iz posamnih odstavkov lahko izprevidijo naši bralci, da vstreza svojemu namenu. »Stanovanja in delavci« je naslovljen prvi članek 3 št. govoreč o sredstvih, kako bi se dalo rešiti to velevažno vprašanje. Pod naslovom »naša organizacija« se razpravlja krščansko-socialno gibanje med Slovenci, zlasti med delavci. »Politika po svetlu« seznanja z najvažnejšimi dogodki v tej zadevi. V »razvedrilu« beremo mično povest: Odkrito bo; v »socialnih pogovorih« se razpravlja delavsko vprašanje; v »zdravju« pa imamo iz strokovnega peresa lepo in poljudno pisano razpravo o žganjpitju. Konečno pa prinašajo »drobtine« razne zanimivosti. Prepričani smo, da bo vsak novi naročnik s tistim veseljem bral list, kakor ga beró dosedanjí. Želeti je le, da bi vzlasti med delavskim stanom imel mnogo bralcev. Saj mu je namen ravno tisti, kakor sploh vsemu krščanskemu časnikarstvu, namreč boriti se za resnico in pravico, ki je v načelih Kristusove vere. List sme torej z gotovostjo upati, da ga bodo podpirali domoljubni katoliški Slovenci in mu pomagali, da bo tem uspešneje branil mnogobrojni delavski stan. proti najsilnejšemu sovražniku človeške družbe — socialni demokraciji. Mala naročnina 80 kr. na leto daje priliko, da se list čim bolj razširi. Bog daj, da bi se vresničile besede, ki jih beremo v 3. št. Glasnika: »Pričakovati smemo, da bodo nas in našo organizacijo, ki vedno povdarja vzajemnost in skupnost delavskega obrtnega in kmečkega stanu, podpirali vsi, katerim je količkaj na srečo blagor Avstrije in sreča slovenskega naroda, ki imata svoj obstanek zagotovljen samovobstanku imenovanih treh stanov.

(Vabilo na naročbo.) Ob novem letu vabimo stare naročnike 'Domoljuba', da kmalu ponovó naročnino; zelo bi bili veseli, ko bi nam tudi kaj novih naročnikov pridobili.

Vsak naročnik naj pošlje naročnino o pravem času, razločno naj zapiše svoje krstno ime in priimek ter kraj in zadnjo pošto, kjer živi. Tudi naj naznači, ali je nov naročnik ali star.

Vsem naročnikom: Vesele praznike! Srečno novo leto!

Tužnega srca javljamo, da je naš iskreno ljubljeni soprog in oče gospod

Anton Zajc,

posestnik in župan na potoku pri sv. Lurmu

dné 15. t. m. po kratki, a mučni bolezni v 58. letu dne svoje mirno v Gospodu zaspal.

Draga pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Marija Zajc, soproga, — Ivana Zajc, hči. — Anton, Alojzij Zajc, sinova.

Tržne cene v Ljubljani

dné 19. decembra.

	gl. ki		gl. kr.
Pšenica m. st.	6 60	Speh povejen, kgr.	64
Reb.	5 10	Surovo maslo.	82
Jedmen.	5 50	Jajce, jedno	3
Oves.	5 50	Mleko, liter	10
Ajda.	6 60	Človeje meso, kgr.	64
Proso.	5	Telečje	64
Korusa.	6 50	Svinjsko	56
Krompir.	2 42	Kotravnove	40
Leča, hkl.	11	Pikaneč	35
Grab.	11	Golob	15
Pšol.	9	Seno, 100 kgr.	1 96
Maalo, kgr.	92	Slama.	1 76
Mast.	68	Drva trda, 4 kub. mtr	7 20
Speh svet.	54	mehka.	5

Domača, zanesljiva tvrdka!

Tovarniška zaloga pristnih švicarskih izdelkov!

Najboljše in najcenejše
žepne in stenske ure
ure budilnice

zlate, srebrne in nikelnate veritice, medaljone, prstane, zapustnice, naprave igle
134 prodaja in ima v zalogi 19-19

Fr. Čuden

v Ljubljani Mestni trg, naspr. rototva

Popravila tudi najtežavnejša izvršuje
tekem 14 dni. — Za blago pri njem kupljeno istotako za natančno popravo jamči.

Ceniki s podobami so franko na razpolago.

Na povelje Najvišje Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva.
Bogato oskrbljena po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov
zajamčena

XVII. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

3135 dobitkov v skupnem znesku 170.000 gld. in sicer: 1 glavni dobitok s 60.000 gld., z dvema predobitkoma in dvema podobitkoma à 500 gld., 1 glavni dobitok s 30.000 gld., z 1 predobitkom in 1 podobitkom po 250 gld., 2 dobitka po 10.000 gld., 10 dobitkov po 1000 gld., 15 dobitkov po 500 gld., 100 dobitkov po 100 gld., naposled serijski dobitki v skupnem znesku 30.000 gld. — Žrebanje se bo vršilo neprekinjeno dné 20. decembra 1894. — Srečka stane 2 gld. avstr. velj.

Podrobnejša določila ima igralni načrt, ki se dobira brezplačno s srečkami pri oddelku za državno loterijo Dunaj. I. Riemergasse 7. II. Stock, im Jakobshofe, kakor tudi po mnogih prodajalnicah. — Srečke se pošiljajo poštino preste.

Na Dunaju, v septembru 1894. 52S 6-6

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov,
188 5-5 oddelk državne loterije.

Samo 32 kr. stane

1 liter izvrstnega vina. in

samo 24 kr. stane

1 liter dobrega močnega vina.

belega ali črnega, dalje specialna vina kakor dolenski cvet, zelenika, teranec, sladki prosekar itd. prav po ceni, samo v prenovljeni in z véčno kurjavo urejeni

Kranjski vinarni v Ljubljani

Slonove ulice št. 52.

Za pristnost se jamči s 1000 gld.

Podrobni ceniki na razpolago. 635 6-3

Sch. Kneipp

Previdnost!

Objava.

626 24-23
Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej najboljše nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo. Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovčno izjavljam, da sem zaradi teh prednosti dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatojre nima nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. tupaik.

Tudi kot dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosedanji surrogati nikogar nimajo. 23
Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

Malo obrtnijo

si lahko in z malimi stroški sleherni more povsod ustanoviti. 183 20-7

Lep dobček zagotovljen

Frankovana pisma (10 kr.) je pošiljati pod naslovom: Eggart Comp., Milan (Italija).

zadnja cena

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice števil. 5.

Zaloga vsake baže

gigantnega blaga za moške in ženske 183 7-7

kakor tudi vse vrste koce, kovtre, srajce, jope, nogavice, svilene in cajgaste rute itd.

po najnižji ceni.

zadnja cena

Priporočilna molitvena knjiga

Marija sedem žalosti

Dobiva se po 80, 90 kr. ter po gl. 1, in gl. 1'10, 1'20. Po pošti 5 kr. več pri

J. Bonaču

knjigovezu v Ljubljani.

Pri zlatem drž.
jabolku.

J. PSERHOFER

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Zum goldenen
Reichsapfel.

Kri čistilne kroglice, poprej **univerzalne kroglice** imenovane, so staro znano zdravilno sredstvo. — Za mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gl. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gl. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštne prosto pošiljati: 1 zavoje kroglic 1 gl. 25 kr., 2 zavoja 2 gl. 30 kr., 3 zavoja 3 gl. 35 kr., 4 zavoja 4 gl. 40 kr., 5 zavojev 5 gl. 20 kr., 10 zavojev 9 gl. 20 kr. (Moj nego jeden zavoje se ne more odposlati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrečno **Pscherhoferja kri čistilne kroglice** in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat **J. Pscherhofer** in sicer v rdeči barvi. 190 12 4

Balm za ozebljine J. Pscherhoferja. 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljavo 65 kr. — **Trpotčev sok**, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. — **Ameriška maša za protin**, 1 gl. 20 kr. — **Prašek proti potenju nog**, škatljica 50 kr., s frankovano pošiljavo 75 kr. — **Balm za gušo**, 1 flakon 40 kr., s frank. pošilj. 65 kr. — **Zdravilna esenca (Praške kapljice)**, proti sprijenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr. — **Angleški čudni balzam**, 1 steklenica 50 kr. — **Fijakarski prašek**, proti kašlju itd. 1 škatljica 35 kr., s frankovano pošiljavo 60 kr. — **Tannochinin-pomada**, **J. Pscherhoferja**, najboljše sredstvo za pospeševanje rasti las, 1 škatljica 2 gl. — **Univerzalni obliž**, prof. Steudel-a, sredstvo primerno ranam, oteklinaam itd. 1 lonček 50 kr., s frank. pošilj. 75 kr. — **Univerzalna čistilna sol A. W. Bullrich-a**. Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gl.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se val predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), je poština dosti nižja, nege pri pošiljativah s povzetjem. 23

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri **G. Piccoli-Ju**.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni urednik: A. Kalan.

Tiska „Katoliška Tiskarna.“

Največji izbor.

Mnogoletno, preizkušeno težilno domače sredstvo.

137 Kwizdov fluid proti protinu 20-15

Okrepčujoč za vribanje po dolgotrajnem tekanju.

Kwizdov fluid

Cena i steklenici i gl.

Kwizdov fluid

G. se dobi v 2

proti protinu

Cena i steklenici i gl.

proti protinu

vseh lekarnah.

127 Kwizdov fluid proti protinu. 8-8

Glavno zalogo ima Okrožna lekarna v Korneuburgu.

Jedino pristna

Kneippova sladna kava
bratov Ols

v rudečih, stiroglatih zavitkih se dobiva v Ljubljani pri **M. Wagnerjevi** vdovi in v vseh špecerij-skih in konsumnih prodajalnicah. 185 (20-9)

Vsakdo

kateri rabi odlikovano fe-lodčevo tinkturo lekarne **Piccoli-Jeve** pri „angelju“ v Ljubljani, si ohrani zdrav in krepak želodec, lahko prebavlja jedila in se obrani zaprtju telesa.

Cena steklenici je 10 novcev.

Vnanja naročila razpošilja proti povzetju zneska.

148 24-16